

Ірина Миколаївна Левицька
Тетяна Іванівна Олійник

Музично-виконавська підготовка бакалаврів-інструменталістів: теоретичні та практичні орієнтири

УДК 378.018.8:78.071.2]:303.01(045)
DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-1.4>

Ірина Миколаївна Левицька
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музично-інструментальної підготовки
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
ORCID: 0000-0002-3566-2632

Тетяна Іванівна Олійник
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інструментального виконавства
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
ORCID: 0000-0002-3979-9302

Мета статті – висвітлити теоретичні та методичні аспекти вдосконалення музично-виконавської діяльності бакалаврів-інструменталістів. Методологія дослідження, обрана для досягнення поставленої мети, базувалася на комплексному підході, що поєднував теоретичні та емпіричні методи, зокрема аналіз і синтез наукових джерел, абстрагування, узагальнення та порівняння для визначення особливостей музично-виконавської діяльності, а також педагогічне спостереження й інтерв'ювання для оцінки ефективності виконавської підготовки студентів. З'ясовано, що музично-виконавська діяльність є однією з форм творчої діяльності, яка відзначається неповторністю як у процесі здійснення, так і в результаті, оригінальністю, а також суспільно-історичною та індивідуальною унікальністю. Установлено, що вона є діалектичним поєднанням свідомого й підсвідомого, інтуїтивного та раціонального, емоційного й розсудливого. Визначено, що основою цієї діяльності є комунікативний процес, спрямований на передавання музичної інформації, закодованої через знакову систему музичної мови (нотний текст), від автора до слухача. Актуалізовано, що музикант-виконавець є посередником, який здійснює «дешифрування» музичного тексту, його осмислення та переклад у звукові образи, доступні для сприйняття аудиторією. Наголошено, що результатом виконавської діяльності є інтерпретація музичного твору, яка поєднує два творчі елементи: композиторський і виконавський. Взаємозв'язок між ними залежить від художньо-естетичних переконань інтерпретатора, його музичної культури, рівня розвитку художнього смаку та почуття міри. Презентовано, як практичний досвід сценічних виступів допомагає музиканту розвивати не тільки виконавську майстерність, а й здатність до художньої інтерпретації твору, глибокого сприйняття й вираження емоційної сутності музичного тексту. Водночас доведено, що концертна діяльність сприяє формуванню професійної впевненості, емоційної комунікації з аудиторією та розвитку інтерпретаційної гнучкості, необхідної для адаптації до різноманітних музичних жанрів і стилів.

Ключові слова: музично-виконавська діяльність, бакалаври-інструменталісти, концертна діяльність, виконавська підготовка, інтерпретація, творчий процес, виконавська майстерність.

Постановка проблеми. Музично-виконавська підготовка інструменталістів є складним і багатогранним процесом, що вимагає гармонійного поєднання технічної майстерності, інтерпретаційної компетентності та творчої самореалізації. В умовах сучасних змін у культурному та освітньому середовищі особливо важливою стає інтеграція теоретичних знань із практичними вміннями й навичками, що дає змогу студентам не лише опанувати інструмент, а й глибше зануритися в музичний контекст, усвідомлюючи кожен аспект твору. Це передбачає акцент на художньо-переконливій, емоційно-експресивній інтерпретації, де кожен студент має змогу не лише відтворити музичний текст твору, а й укласти в його виконання власне сприйняття, розуміння, сенс та почуття. У цьому контексті сцена, як простір для самовираження, є важливим етапом у розвитку особистості інструменталіста, даючи змогу здійснити творчу самореалізацію. Тобто саме підготовка до концертних виступів, репетиційні стратегії, опанування нового репертуару, а також робота з викладачем над інтерпретацією твору створюють ефективну основу для подальшого професійного зростання.

Огляд літератури. Питання особливостей музично-виконавської діяльності отримало значну

увагу в психолого-педагогічних, музикознавчих та музично-методичних дослідженнях. Виконавське мистецтво музиканта трактується як одна з форм творчої активності, що відзначається унікальністю процесу й результату, оригінальністю, а також суспільно-історичною та індивідуальною неповторністю (С. Барановська, О. Вороновська, М. Кононова, Л. Мартинюк, О. Плахотнюк та ін.). Воно гармонійно поєднує інтуїтивне й логічне, емоційне та раціональне, будучи водночас комунікативним процесом, який забезпечує передання музичних ідей від композитора до слухачької аудиторії.

Проблематика професійної підготовки студентів-інструменталістів є предметом численних досліджень музикантів-педагогів, серед яких Ю. Бай, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Рудницька, О. Щербініна, Т. Юник та ін. У цих працях основний акцент зроблено на питаннях розвитку сольного виконавства та формування високого рівня професійної майстерності музиканта.

Музиканти-дослідники (В. Дряпіка, О. Економова, І. Заболотний та ін.) наголошують, що система професійної підготовки музикантів-виконавців має дещо вузьку технологічну спрямованість, зосереджуючись переважно на розвитку виконавських навичок і вдосконаленні технічної майстерності.

Водночас поза увагою освітнього процесу нерідко залишаються ключові аспекти, зокрема виховання духовно багатой, культурно розвиненої особистості із широким світоглядом, здатного застосовувати свої знання в різних сферах. Саме тому проблема підготовки студентів-інструменталістів до музично-виконавської діяльності на сьогодні залишається актуальною і потребує цілеспрямованого підходу до розв'язання.

Мета статті – висвітлити теоретичні та методичні аспекти вдосконалення музично-виконавської діяльності бакалаврів-інструменталістів.

Методологія дослідження ґрунтувалася на комплексному підході, що поєднував теоретичні та емпіричні методи. Зокрема, застосовано аналіз і синтез наукових джерел, абстрагування, узагальнення та порівняння для визначення особливостей музично-виконавської діяльності. До емпіричних методів належали педагогічне спостереження та інтерв'ювання, що дало змогу оцінити ефективність виконавської підготовки студентів.

Результати та їх обговорення. Діяльність – одна з найважливіших категорій наукового знання, яка є предметом вивчення філософії, психології, естетики, музикознавства, педагогіки та ін., кожна з яких розглядає її з власної перспективи. Філософія трактує діяльність як сутнісну характеристику людського буття, що виражається в цілеспрямованому впливі людини на навколишній світ і процесах самовдосконалення. Психологія зосереджується на внутрішніх механізмах діяльності, аналізуючи пізнавальні, емоційні та вольові компоненти, а також індивідуальні особливості особистості, які визначають ефективність діяльності. Естетика розглядає діяльність у контексті художньої творчості, досліджуючи способи естетичного опанування реальності, механізми формування естетичних цінностей та специфіку сприйняття мистецтва. Музикознавство вивчає закономірності музичної діяльності, її історичні, теоретичні й когнітивні аспекти, а також процеси музичного мислення, що сприяють створенню та інтерпретації музичних творів. Педагогіка, зі свого боку, аналізує способи організації освітнього процесу, методи формування професійних умінь і навичок, а також розвиток особистості в контексті опанування різних видів діяльності. Усі ці науки взаємодоповнюють одна одну, створюючи цілісне уявлення про природу діяльності як багатогранного процесу, що визначає розвиток людини та суспільства.

Так, філософське знання розуміє діяльність як «форму активності, що характеризує здатність людини чи пов'язаних з нею систем бути причиною змін у бутті» (Шинкарук, 2002, с. 163). Таке розуміння діяльності підкреслює насамперед центральну роль людини в трансформації навколишнього світу та власного існування. Це визначення акцентує на здатності людини свідомо та

цілеспрямовано впливати на реальність, перетворюючи її відповідно до своїх потреб, цінностей та ідеалів. Така інтерпретація діяльності вказує на те, що людина є не пасивним спостерігачем, а активним учасником буття, здатним ініціювати зміни та впливати на розвиток подій. Отже, діяльність у філософському контексті постає як фундаментальна характеристика людського існування, що визначає її сутність та призначення у світі.

Психологія і педагогіка також спираються на філософське тлумачення діяльності. Так, з погляду психології діяльність трактується «як зовнішня (фізична) та внутрішня (психічна) активність людини, що регулюється свідомою метою» (Золотарьова, Остряньська, 2012, с. 7). Наголошується на тому, що діяльність є фундаментальною характеристикою людського існування, що відрізняє нас від інших живих істот. Вона передбачає свідому та цілеспрямовану активність, спрямовану на перетворення навколишнього світу й самих себе. На відміну від імпульсивної поведінки, яка керується миттєвими емоціями та реакціями, діяльність базується на усвідомленні мети, плануванні й вольовій регуляції. Це дає змогу людині не лише адаптуватися до умов середовища, а й активно змінювати їх відповідно до своїх потреб та цінностей. Так, діяльність є ключовим чинником розвитку особистості та суспільства загалом.

Педагогіка ініціює феномен діяльності як «спосіб буття людини у світі, її здатність вносити в дійсність зміни» (Гончаренко, 1997, с. 98). Основними складниками діяльності з позиції педагогічної науки є: суб'єкт (особа або група осіб із певними потребами та мотивами, що спонукають до дії), мета (очікуваний результат, на досягнення якого спрямована діяльність), засоби (інструменти та методи, що використовують для реалізації поставленої мети), результат (кінцевий продукт або зміни, досягнуті внаслідок діяльності) (Гончаренко, 1997, с. 98).

Тобто в процесі діяльності людина не лише пізнає навколишній світ, а й активно впливає на нього, трансформуючи природу відповідно до своїх потреб та створюючи матеріальні й духовні цінності. Це підкреслює важливість суб'єктності в діяльності, де індивід є ініціатором змін. Принцип єдності свідомості та діяльності є фундаментальним у психолого-педагогічній науці, оскільки свідомість і діяльність взаємозумовлюють та взаємодоповнюють одна одну: свідомість визначає характер діяльності, а діяльність, своєю чергою, формує та розвиває свідомість (Степанов, Фіцула, 2006).

Отже, діяльність – категорія загальнонаукового знання, що є, з одного боку, світоглядним принципом, з іншого – методологічним базисом соціальних наук, які вивчають природу людської діяльності. У психолого-педагогічній науці діяльність розглядається як форма активного ставлення

людини до навколишньої дійсності, у процесі якої не тільки виявляються, а й формуються найважливіші якості й властивості особистості. Суб'єктність діяльності є однією з основних її характеристик і зумовлює тісний взаємозв'язок з психічними процесами людини, які є регуляторами діяльності.

Музично-виконавська діяльність є процесом передання творчого задуму композитора через інтерпретацію виконавця, чи то інструменталіст, чи диригент, чи вокаліст. Її суть полягає не тільки в технічному відтворенні нотного тексту, а й у здатності передати емоційну й концептуальну глибину твору, втіливши в ньому особисте сприйняття виконавця. Цінність цієї діяльності полягає в її здатності створювати зв'язок між автором і слухачем, переносючи зафіксовану музичну думку через час і простір, даючи можливість пережити той самий емоційний досвід, що був закладений у творі.

Не випадково Г. Кондратенко й О. Плохотнюк вважають, що «унікальність музично-виконавської діяльності полягає в трансляції виконавцем художнього задуму композитора (автора) і прагненні донести його до слухача» (Кондратенко, Плохотнюк, 2021, с. 116).

Суголосні з думкою Т. Глушук, що музичне виконавство «...виступає як цілісне утворення творчої духовної практики, що забезпечує звукообразну реалізацію музичного твору через музично-творчу діяльність виконавця, його виконавську майстерність та музично-комунікативну взаємодію всіх учасників музично-виконавського процесу» (Глушук, 2016, с. 90).

І. Івасишин стверджує, що музична діяльність повинна реалізовуватися на трьох рівнях: перший – «...пов'язаний з проникненням виконавця у зміст окремих мотивів та інтонацій шляхом розкриття семантичного значення»; другий – «означає переведення семантичної конкретизації в художнє узагальнення»; третій – «передбачає завершення перших двох та оформлення певного драматургічного задуму виконавця» (Івасишин, 2014, с. 154).

Дійсно, музикант-виконавець є посередником між автором, творцем музичного продукту, і слухачем – його споживачем. Тобто завдання виконавця полягає не лише в точному відтворенні нотного тексту, а й у здатності «дешифрувати» музичну ідею, осмислити її в усіх деталях та адекватно, емоційно насичено передати її. Варто зауважити, що, прагнучи втілити авторський задум, виконавець неминує надає твору нової, унікальної форми через власну інтерпретацію. У цьому процесі завжди відбувається синтез двох складників: нотного тексту, створеного композитором, і творчого акту виконавця, що осмислює та озвучує цей текст, надаючи йому нового «життя». Така взаємодія між автором, виконавцем та слухачем дає змогу музичному твору існувати не лише в часі, а й у просторі, створюючи багатопланову реальність, де кожен є учасником творчого процесу.

Так, виконавська творчість, безсумнівно, містить значний ступінь самостійності. Міра цієї самостійності визначається нормами музичного життя конкретної історичної епохи, що закріпилася у відповідних музично-естетичних і художньо-ціннісних принципах.

Розглядаючи питання музично-виконавської діяльності, не можна оминати феномен інтерпретації. Із цієї позиції викликає інтерес трактування означеного поняття С. Шипом. Науковець вважає, що інтерпретація – це «...роз'яснення змісту знаку та/або тексту на основі його сприйняття й розуміння за допомогою тієї самої або іншої знакової системи» (Шип, 2023, с. 129).

Безсумнівно, музикант під час виконання твору висловлюється мовою невербальної комунікації, що є невід'ємною частиною його художньо-творчої діяльності. Цей процес ґрунтується на поняттях «опредметнення» й «розпредметнення» (Шинкарук, 2002, с. 452), через які виконавець трансформує матеріальний носій – нотний запис – у звучання. Він розшифровує зафіксовану композитором інформацію, а потім знову надає їй звукову форму, перетворюючи на музичний універсум, наповнений емоцією і сенсом.

Треба також зазначити, що інтерпретація музичного твору завжди поєднує дві важливі сторони – об'єктивну та суб'єктивну, які тісно переплітаються, створюючи багатопланову творчу реальність. Об'єктивний підхід полягає в актуалізації виконуваного твору, його «переміщенні» в історичний контекст епохи, соціального та національного середовища, до якого належить виконавець. Це дає змогу зберегти автентичність і контекст твору, що дає слухачу можливість пережити музичний досвід в умовах, наближених до оригіналу. Водночас суб'єктивний підхід стосується індивідуалізації виконання – це переосмислення твору, яке виходить від особистого ставлення музиканта до музичної мови та емоційної глибини твору. Така інтерпретація стає не просто відтворенням, а живим особистісним переживанням виконавця. Обидва ці підходи – об'єктивний і суб'єктивний – постійно взаємодіють, створюючи цілісну картину, у якій звучать як авторська ідея, так й особистісне бачення виконавця.

Однак не менш важливо пам'ятати, що індивідуальне трактування музичного твору у виконавській інтерпретації не повинно спотворювати авторського задуму й порушувати об'єктивну точність його відтворення. Виконавцю необхідно досягти оптимального балансу між власним творчим баченням і втіленням композиторської ідеї, що потребує високого рівня музичної культури, художнього смаку, а також делікатного й аналітичного підходу до музичного тексту.

Оскільки виконавський процес є унікальним і неповторним, музикант несе відповідальність за

достовірність та виразність інтерпретації твору. Особливо складним завданням є виконання музики, яка ще не мала історії виконавських тлумачень або належить невідомому композитору. Якщо у випадку добре відомих творів виконавець має у своєму розпорядженні широкий контекстуальний матеріал – музично-критичні дослідження, мемуари, свідчення сучасників, звукозаписи, то, працюючи з новим або маловідомим репертуаром, він змушений формувати художній образ виключно на основі власного осмислення. Такий процес інтерпретації набуває рис самостійної творчої діяльності, що ґрунтується на інтуїтивному та аналітичному осмисленні музичного матеріалу, вільному від впливу усталених виконавських традицій.

Так, музично-виконавська діяльність є одним із видів творчої діяльності й характеризується неповторністю за характером здійснення та результату, оригінальністю, суспільно-історичною та індивідуальною унікальністю. У ній діалектично поєднуються свідоме й підсвідоме, інтуїтивне та розсудливе, емоційне й раціональне.

Музично-виконавська діяльність має у своїй основі комунікативний процес, спрямований на передання музичної інформації, що міститься в музичному творі й зашифрований за допомогою знакової системи музичної мови (нотного тексту), від автора до реципієнта. Посередником у процесі передання інформації є музикант-виконавець, який здійснює «дешифрування» музичного тексту, його осмислення й озвучування – переклад у форму акустичної матерії, у форму звукообразів, призначених для сприйняття слухачами.

Продукт виконавської діяльності – інтерпретація музичного твору – завжди поєднує в собі два творчі продукти: композиторський і виконавський; співвідношення між ними визначається художньо-естетичними поглядами інтерпретатора, його музичною культурою, рівнем розвитку художнього смаку, почуттям міри тощо. Так, на виконавцеві лежить відповідальність за адекватне втілення й передання слухачам авторського задуму твору.

Оскільки музично-виконавська діяльність безпосередньо пов'язана з публічними виступами, важливим аспектом професійної підготовки здобувачів вищої освіти є їх активне залучення до концертно-виконавської практики. Цей процес не лише сприяє формуванню сценічного досвіду, а й дає змогу студентам розвинути адаптаційні механізми, подолати психологічні бар'єри та ефективно підготуватися до майбутньої професійної діяльності.

Ретроспективний аналіз наукових досліджень, а також власний музично-педагогічний досвід дають змогу зробити висновок, що інтенсивна концертно-виконавська практика є дієвим засобом оптимізації репетиційного процесу, розвитку сценічної стійкості та формування виконавської

майстерності. У процесі професійного становлення студента-виконавця вона виконує кілька важливих функцій, а саме: вироблення раціонального режиму праці, що відповідає динаміці концертних виступів; поєднання професійного розвитку з удосконаленням репетиційного процесу; подолання сценічного хвилювання, перетворення концертного виступу на природний, але водночас емоційно насичений процес; розвиток навичок комунікації та взаємодії з аудиторією; формування професійно важливих якостей, необхідних для глибокого художнього втілення музичного матеріалу.

Важливим складником ефективної концертної діяльності є психолого-педагогічна підтримка, яка спрямована на подолання студентами труднощів, невпевненості, страху сцени та інших емоційних бар'єрів. Така підтримка ґрунтується на глибокому розумінні індивідуальних особливостей студента, визначенні його потенційних можливостей та створенні умов для гармонійного розвитку. Вона передбачає залучення студентів до різних форм концертної діяльності: музичні вітальні, що допомагають виконавцю експериментувати та вчитися на власних помилках; звітні концерти класу, кафедри, факультету, які сприяють формуванню впевненості та сценічної витримки; літературно-музичні композиції, що стимулюють творчу активність та духовний розвиток; участь у конкурсах різного рівня, що є важливим фактором професійного зростання; благодійні концерти, які формують соціальну відповідальність й усвідомлення значущості мистецтва в суспільному житті.

Так, концертно-виконавська практика є не лише засобом професійного становлення студента-музиканта, а й потужним механізмом його особистісного та соціального розвитку.

Задля досягнення поставленої мети розроблено програму «Вчусь виступати на сцені», яка передбачала три взаємопов'язані етапи, кожен з яких був спрямований на поступовий розвиток виконавської майстерності бакалаврів-інструменталістів. Реалізація цієї програми дала змогу учасникам значно підвищити рівень професійних здібностей, що знайшло своє відображення в покращенні якості концертних виступів, збільшенні технічної віртуозності, глибокому емоційному наповненні репертуару.

Перший етап програми орієнтований на подолання труднощів, пов'язаних із публічним виконанням. Його основні завдання передбачали організацію прослуховувань і моделювання сценічної ситуації в різних умовах (удомо, на індивідуальних практичних заняттях, у концертному залі тощо).

Другий етап зосереджувався на інтенсивній роботі з музичним твором у стислі терміни, що сприяло формуванню виконавської дисципліни, мотивації до систематичних занять і прагнення до вдосконалення технічної майстерності. Важливим

аспектом цього етапу була варіативність концертних виступів, що стимулювала студентів до безперервної роботи над репертуаром.

Третій етап передбачав розвиток творчого самовираження студента-музиканта в процесі концертної діяльності. На цьому рівні відбувалася ініціація самостійної музично-творчої діяльності, формування індивідуального стилю інтерпретації та готовності до професійної концертно-виконавської діяльності. Особливу увагу приділено створенню оригінальних, переконливих трактувань музичних творів, що сприяло творчій самореалізації студента.

Для підвищення ефективності цього процесу використовувався комплексний алгоритм: гнучкий підхід щодо вибору репертуару, включно з адаптацією творів до можливостей студента (колажі, скорочення тощо); ознайомлення з історичним контекстом твору (написання художніх анотацій до виконуваних композицій); аналіз різних варіантів інтерпретації твору на основі аудіо- та відеозаписів; експерименти зі звуковими можливостями інструмента з використанням асоціативного мислення; спільне планування концертної діяльності викладачем і студентом (визначення форм, різновидів та термінів виступів); поступове залучення студентів до концертної діяльності, починаючи з внутрішніх академічних концертів класу та завершуючи участю у звітних концертах факультету, університету, конкурсах різного рівня та сольних концертах; аналіз виступів, спрямований на вдосконалення технічної, артистичної та інтерпретаційної майстерності студента.

З метою оптимальної підготовки концертних програм студентів та подолання сценічного хвилювання під час занять з фаху дотримувалися низки принципів, спрямованих на створення сприятливих умов для розвитку виконавської майстерності. Робота над концертною програмою починалася заздалегідь, що давало можливість студентам глибоко вивчити музичний матеріал та уникнути ситуацій, коли програма залишалася недоопрацьованою до моменту виступу. Для ефективного засвоєння технічних елементів застосовувався принцип поступового нарощування складності: робота над складними технічними фрагментами виконувалася спочатку в повільному темпі з подальшим прискоренням. Це допомагало досягти досконалості в техніці гри та підвищити рівень виконавської впевненості. Одним із ключових аспектів було поетапне об'єднання окремих фрагментів твору, що сприяло його цілісному виконанню без втрати якості.

Крім цього, для адаптації студентів до публічних виступів проводилося попереднє виконання концертної програми в комфортному середовищі (перед викладачем, друзями або однокурсниками). Такий підхід допомагав знизити рівень хвилювання

та психологічного напруження перед виступом на сцені. Крім того, багаторазове повторне виконання програми забезпечувало автоматизацію технічних і виразних навичок, а також формувало необхідний технічний резерв виконавця, включно з витривалістю, силою та швидкістю пальців, що є важливим для досягнення високого рівня виконавської майстерності.

Так, розроблена програма «Вчусь виступати на сцені» сприяла цілеспрямованому й системному розвитку студентів-музикантів, забезпечуючи їхню підготовку до концертної діяльності та професійного самовираження у виконавстві.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Ефективна музично-виконавська діяльність студентів-інструменталістів стає потужним інструментом для формування не лише технічної майстерності, а й творчої індивідуальності. Під час цього процесу студенти розвивають не тільки технічні навички, а й здатність до самовираження, що є важливим для створення оригінальних інтерпретацій музичних творів. Поступова інтеграція в концертну діяльність допомагає сформувати впевненість у власних силах, забезпечити впевненість на сцені та налаштувати студентів на постійний розвиток. Водночас психолого-педагогічна підтримка сприяє формуванню стійкості до стресових ситуацій, що необхідно для подолання сценічного хвилювання та успішної кар'єри. Так, комплексний підхід до підготовки студентів не тільки забезпечує високий рівень технічної підготовки, а й формує важливі психологічні та творчі якості, що є ключовими для професійної діяльності інструменталіста.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у дослідженні впливу психологічної підготовки на сценічну витривалість, а також вивченні особливостей розвитку творчої самореалізації музиканта в умовах цифрової трансформації музичної освіти. Подальші дослідження можуть також охоплювати питання впровадження інноваційних методів підготовки студентів до концертної діяльності та міждисциплінарного підходу у формуванні їхньої професійної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

- Воробкевич, Т. (2001). *Методика викладання гри на фортепіано: підручник*. Львів : ЛДМА.
- Глушук, Т. В. (2016). Музично-виконавське мистецтво як об'єкт дослідження українського мистецтвознавства. *Культура і сучасність*, 1, 87–91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kis_2016_1_18.
- Гончаренко, С. У. (1997). *Український педагогічний словник*. Київ : Либідь.
- Золотарьова, І. М., Остряньська, Н. В. (2012). *Конспект лекцій з дисципліни «Основи психології та педагогіки»*. Харків : ХНАМГ.
- Івашишин, І. (2014). Музично-виконавська діяльність як засіб творчого розвитку особистості. *Гірська школа Українських Карпат*, 11, 153–155. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gasuk_2014_11_44.

Кашкадамова, Н. (2009). *Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах: навчальний посібник*. Київ : Освіта України.

Кондратенко, Г. Г., Плохотнюк, О. С. (2021). Музично-виконавська діяльність як засіб формування творчої особистості майбутнього бакалавра музичного мистецтва. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (197), 115–119.

Степанов, О. М., Фіцула, М. М. (2006). *Основи психології і педагогіки: навчальний посібник*. Київ : Академвидав.

Шинкарук, В. І. (2002). (Ред.). *Філософський енциклопедичний словник*. Київ : Абрис.

Шип, С. В. (2023). *Музична герменевтика: монографія*. Суми : ФОР Цьома С.П.

ta pedahohiky» [Lecture notes on the discipline "Fundamentals of psychology and pedagogy"]. Kharkiv: KHNAMH.

Ivasyshyn, I. (2014). Muzychno-vykonavs'ka diyal'nist' yak zasib tvorchoho rozvytku osobystosti [Musical and performing activity as a means of creative development of the personality]. *Hirska shkola Ukrayinskykh Karpat*, 11, 153–155. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gstuk_2014_11_44.

Kashkadamova, N. (2009). *Mystetstvo vykonannya muzyky na klavishno-strunnykh instrumentakh: navchalnyy posibnyk [The art of performing music on keyboard and string instruments: a textbook]*. Kyiv: Osvita Ukrayiny.

Kondratenko, H. H., Plokhotnyuk, O. S. (2021). Muzychno-vykonavska diyalnist yak zasib formuvannya tvorchoyi osobystosti maybutnoho bakalavra muzychnoho mystetstva [Musical and performing activity as a means of forming the creative personality of a future bachelor of musical art]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*, (197), 115–119.

Stepanov, O. M., Fitsula, M. M. (2006). *Osnovy psykholohiyi i pedahohiky: navchal'nyy posibnyk [Fundamentals of psychology and pedagogy: a textbook]*. Kyiv: Akademydav.

Shynkaruk, V. I. (2002). (Red.). *Filosofs'kyy entsyklopedychnyy slovnyk [Philosophical encyclopedic dictionary]*. Kyiv: Abrys.

Shyp, S. V. (2023). *Muzychna hermenevtyka: monohrafiya [Musical hermeneutics: monograph]*. Sumy: FOP Ts'oma S.P.

REFERENCES

Vorobkevych, T. (2001). *Metodyka vykladannya hry na fortepiano: pidruchnyk [Methodology of teaching piano: textbook]*. Lviv: LDMA.

Hlushchuk, T. V. (2016). Muzychno-vykonavske mystetstvo yak obyekt doslidzhennya ukrayinskooho mystetstvoznavstva [Musical and performing art as an object of research in Ukrainian art history]. *Kultura i suchasnist*, 1, 87–91. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kis_2016_1_18.

Honcharenko, S. U. (1997). *Ukrayins'kyy pedahohichnyy slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary]*. Kyiv: Lybid.

Zolotarova, I. M., Ostryanska, N. V. (2012). *Konspekt lektsiy z dystsypliny «Osnovy psykholohiyi*

Musical and performing training of bachelor-instrumentalists: theoretical and practical guidelines

Iryna Mykolaivna Levytska
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department
of Music and Instrumental Training
The State Institution "South Ukrainian
National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky"
ORCID: 0000-0002-3566-2632

Tetiana Ivanivna Oliinyk
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department
of Instrumental Performance
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical
University
ORCID: 0000-0002-3979-9302

The aim of the article is to highlight the theoretical and methodological aspects of improving the musical and performing activities of bachelors-instrumentalists. The research methodology chosen to achieve the set goal was based on a comprehensive approach that combined theoretical and empirical methods, in particular, analysis and synthesis of scientific sources, abstraction, generalization and comparison to determine the features of musical and performing activities, as well as pedagogical observation and interviewing to assess the effectiveness of students' performing training. It was found that musical and performing activities are one of the forms of creative activity, which is characterized by uniqueness both in the process of implementation and in the result, originality, as well as socio-historical and individual uniqueness. It was established that it is a dialectical combination of the conscious and subconscious, intuitive and rational, emotional and prudent. It is determined that the basis of this activity is a communicative process aimed at transmitting musical information encoded through the symbolic system of musical language (musical text) from the author to the listener. It is emphasized that the musician-performer acts as an intermediary, carrying out the "decoding" of the musical text, its comprehension and translation into sound images accessible for perception by the audience. It is emphasized that the result of performing activity is the interpretation of a musical work, which combines two creative elements: composer and performer. The relationship between them depends on the artistic and aesthetic beliefs of the interpreter, his musical culture, the level of development of artistic taste and a sense of proportion. It is presented how practical experience of stage performances allows a musician to develop not only performing skills, but also the ability to artistically interpret the work, deep perception and expression of the emotional essence of the musical text. At the same time, it has been proven that concert activity contributes to the formation of professional confidence, emotional communication with the audience and the development of interpretative flexibility necessary for adaptation to various musical genres and styles.

Keywords: musical and performing activity, bachelors-instrumentalists, concert activity, performing training, interpretation, creative process, performing skills.